

BG05M2OP001-3.004-0001 „Нов шанс за успех“

Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“

АДАптиРАНА УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ТЕХНОЛОГИИ И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО ЗА III ЕТАП ЗА ОБУЧЕНИЕ В КУРС ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КОМПЕТЕНТНОСТИ ОТ ПРОГИМНАЗИАЛНИЯ ЕТАП НА ОСНОВНАТА СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебната програма по *технологии и предприемачество* е предназначена за обучение на лица, навършили 16 години, които се обучават в III етап в курсове за придобиване на компетентности. В нея се реализира приемственост със съдържанието на обучението от I и II етап. Основните акценти са върху формиране на онази част на технологичната компетентност, която е свързана със самостоятелно разработване на проекти, в които се прилагат достъпни програмни продукти, използва се техника за ръчна и машинна обработка на материали и продукти, както и дигитални средства за комуникация и контрол. Стимулират се дейности, свързани с навлизане в реална икономическа среда, проучване на добри предприемачески практики и за изява на предприемаческа инициатива. Формира се отношение към здравословен и безопасен начин на живот и работа, както и към спазване на екологични норми на поведение в околната среда. Създават се условия за осъществяване на осъзнат избор на образование и професия.

Основните дейности, които доминират в рамките на темите, са:

- изработване на проект по конструктивно задание;
- пряко измерване на физични величини;
- сглобяване на опростен модел на предавателен механизъм;
- използване на обработваща и монтажна техника;
- приготвяне на кулинарни изделия чрез комбинирана топлинна обработка;
- разработване на виртуален проект на малка фирма;

- проучване на информация за образование и професия;
- проучване на варианти за създаване на екологично стопанство.

Организацията на обучението по *технологии и предприемачество* включва интегрирани уроци, лабораторни занятия, разработване на проекти и наблюдения в реална производствена среда.

Водещи подходи са:

- модулно-интегративен подход;
- учене чрез практика;
- учене чрез преживяване.

Хорариумът от учебни часове е 36.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
1. Проектиране и конструиране 1.1. Проектиране на технически обекти.	<ul style="list-style-type: none"> • Познава правоъгълното проектиране като основен метод за изобразяване на технически обекти върху равнина. • Разчита чертежи и изготвя конструкторска документация на детайли с малка сложност. 	правоъгълна проекция; проекционна равнина; оразмеряване; сборен чертеж
1.2. Компютърна графика.	<ul style="list-style-type: none"> • Познава принципа на действие на чертаещо устройство. • Познава и използва популярни програмни продукти за създаване на графични изображения. • Изработва чертеж на прост детайл с програмен продукт. 	плотер; компютърно графично изображение; програма за проектиране
2. Техника 2.1. Измервателни уреди.	<ul style="list-style-type: none"> • Познава начини за пряко измерване на физични величини: налягане, скорост, електрически потенциал, външни и вътрешни размери. • Измерва физични величини с дигитални уреди. 	числена стойност; измерителна единица;
2.2. Градивни елементи на технически обекти.	<ul style="list-style-type: none"> • Познава градивните елементи на техническите обекти и системи. • Разграничава по функционалните им признаци винтове, лагери, зъбни колела, валове, оси и механизми. 	винт; болт; гайка; лагер; вал;

		ос; зъбно колело
2.3. Електронни елементи и схеми.	<ul style="list-style-type: none"> • Познава и разграничава основни електронни елементи, използвани в техниката и бита. • Познава принципа на действие на токоизправител. 	полупроводник; диод; транзистор; токоизправител
2.4. Обработваща и монтажна техника.	<ul style="list-style-type: none"> • Познава устройството и принципа на действие на универсални машини за обработване на дървесина и метали. • Разграничава дървообработващите и металообработващите машини според типа на управление: ръчни, автоматични, полуавтоматични. • Познава устройството и принципа на действие на електромеханични инструменти за изпълнение на монтажни и довършителни операции. 	прободен трион; банциг; шлайфмашина; електрическо ренде; електрическа отвертка; струг; струговане
3. Технологии 3.1. Монтажни и довършителни операции.	<ul style="list-style-type: none"> • Осъществява монтажни и довършителни операции с ръчни и електромеханични инструменти и приспособления. • Участва в изработването на детайли от дървесина с преносими машини за рязане, пробиване, шлифоване. • Разбира значението на повърхностната обработка на материалите и осъществява операциите шлифоване, полиране, боядисване, импрегниране, лакиране. • Организира работното си място и използва подходящи предпазни средства при работа с обработваща и монтажна техника. 	електромеханични инструменти; болтово съединение; винтово съединение; резба; винтова линия; конструктивни съединения детайли от дървесина; трайност на материалите
3.2. Приготвяне на ястия чрез комбинирана топлинна обработка.	<ul style="list-style-type: none"> • Познава начини за приготвяне на ястия с комбинирана топлинна обработка. • Работи с топлинно обзавеждане и уреди за приготвяне на ястия с комбинирана обработка; • Съставя технологична схема и приготвя популярни ястия от националната и световната кухня чрез комбинирана топлинна обработка. • Познава и предотвратява опасностите от възникване на запалителен процес по време на пържене. 	комбинирана топлинна обработка; топлинно обзавеждане; национална кухня; световна кухня; запалителен процес
3.3. Съхраняване на хранителни продукти.	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основните методи за съхраняване на хранителните продукти. • Познава и спазва правилата за съхраняване и запазване на качествата на хранителните продукти. • Прилага основни способности за съхраняване на плодове и зеленчуци, мляко, 	микроорганизми; разлагане на хранителните продукти; охлаждане;

	<p>яйца, риба и месни продукти.</p> <ul style="list-style-type: none"> Познава начини за използване на замразени хранителни продукти. 	<p>замразяване; пастьоризация; стерилизация; размразяване</p>
<p>4. Комуникации и контрол 4.1. Устройства и системи за комуникация.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Познава техническите устройства и системите за комуникация. Осъществява безжично предаване на информация и управление на технически обекти. 	<p>мрежови комуникации; мобилни комуникации; сателитни комуникации</p>
4.2. Електронни устройства за контрол и управление.	<ul style="list-style-type: none"> Познава компонентите на устройства за автоматичен контрол и управление. Разпознава по функционални признаци устройства за наблюдение, измерване и промяна на параметрите. Осъществява модели на автоматични устройства с електромагнитно и с фотореле. 	<p>цифров тунер; запаметяващо устройство; електронен чип; автоматични устройства; датчици; автоматичен режим; електронен контрол; дистанционни устройства</p>
4.3. Видеокамера.	<ul style="list-style-type: none"> Познава устройството и принципа на действие на видеокамера. Заснема, записва и възпроизвежда образи и звуци с видеокамера. 	<p>видеокамера</p>
<p>5. Икономика 5.1. Фирма.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Разпознава фирмата като стопанска единица за производство, търговия и услуги с цел печалба. Илюстрира и обосновава процедурите за създаване на фирма. Извършва маркетингово проучване и изработва рекламни материали за представяне на фирмата. Разработва виртуален проект на малка фирма. 	<p>предмет на дейност; маркетинг; реклама; фирмен знак; седалище; регистрация; банкова сметка</p>
5.2. Бюджет.	<ul style="list-style-type: none"> Познава и назовава елементите на бюджета на фирмата. Разпознава и групира приходите и разходите в бюджета на фирмата. Разработва варианти на бюджет на малка фирма. 	<p>бюджет на фирма; източници на финансиране; приходи; разходи</p>
5.3. Професия и кариера.	<ul style="list-style-type: none"> Разграничава професии в производството, търговията и услугите според характера на извършваните дейности. Използва начини за разкриване на собствените силни и слаби страни при избор на образование, професия и кариера. Намира и сравнява информация за избор на подходящо образование и професия. 	<p>общо образование; професионално образование; професионално ориентиран избор; професионален избор; професионална кариера</p>

6. Природата в дома 6.1. Агро- и зоо-технически дейности в личното стопанство.	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва начини за ръчна и механизирана обработка на почвата и селскостопанските култури. • Познава способите и съоръженията за хранене на животни в личното стопанство; • Познава и обяснява способите за подхранване, напояване и борба с вредителите при културните растения. 	трактор; комбайн; култиватор; сеялка; торове и торене; стопански животни; напоителни системи; културни растения; инсектициди; хербициди
6.2. Екологично стопанство.	<ul style="list-style-type: none"> • Познава значението и начините за създаване на екологично стопанство. • Разграничава условията и начините за отглеждане на растения и животни в екологичното стопанство. • Проучва и посочва варианти за безотпадъчни технологии при отглеждането на културни растения и животни. 	екологично стопанство; екологичен проблем; екологична продукция; стандарти за качество и безопасност на храните

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА ОБУЧАЕМИТЕ

Оценяването на знанията и уменията на обучаемите е в съответствие с предвидените в програмата очаквани резултати.

Спецификата на процеса на обучение на възрастни предполага използване на форми, методи и средства, различни от тези за децата.

Тя предполага специално внимание върху подбора на учебното съдържание и върху начините на оценяване.

Насоки за оценяване:

- Оценяват се равнището на теоретичните и фактологичните знания, познавателните и практическите умения, както и креативността, инициативността, предприемчивостта и творческите изяви и постижения.
- Оценяват се уменията за осъществяване на устна и писмена комуникация с използване на точна терминология.
- Оценяват се практическите умения за създаване на модели и проекти по критерии за качество, безопасност, енергийна ефективност и икономичност.

Оценяването трябва да се съобразява и с ключовите компетентности, към развиването на които основно е насочена програмата:

- умения за учене (усвояване на правила; самонаблюдаване и упражняване на самоконтрол; самостоятелно проучване на информация от различни източници, обсъждане на проблеми, изразяване на мнение и формулиране на решения);

- дигитална компетентност (търсене, събиране, обработване и представяне на информация);
- инициативност и предприемчивост (умения за планиране, организиране и управление на дейността);
- социални и граждански компетентности (умения за общуване, критично и съзидателно мислене при вземане на решения; проявяване на толерантно отношение и приемане на различни гледни точки при обсъждания и дискусии);